26.1.2023

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Viite: O 55/2022 vp

LIIKENNEPALVELULAIN PIDEMMÄN AIKAVÄLIN VAIKUTUKSET

Liikennepalvelulain laajimmat vaikutukset ovat ilmenneet erityisesti taksiliikenteessä. Sääntelyn purkaminen avasi taksiliikennemarkkinat kilpailulle täysin uudella tavalla, ja liikennepalvelulaki on esimerkiksi edistänyt taksiliikenteen digitalisaatiota. Sääntelypurun laajuudesta ja nopeudesta johtuen muutosten lopulliset vaikutukset tulevat korostumaan vasta paljon pidemmällä aikavälillä.

Jälkiarvioinnissa esitetään, että liikennepalvelulain pidemmän aikavälin vaikuttavuudesta tulee teettää erillinen seurantatutkimus vuosien 2025–2027 aikana, jolloin olisi mahdollista arvioida lain pidemmän aikavälin vaikutukset sekä ottaa huomioon koronapandemian aiheuttamat häiriötekijät. Pidämme erittäin tärkeänä erillisen seurantatutkimuksen laatimista tulevina vuosina, kun huomioidaan sääntelyn purkamisen perustavanlaatuiset vaikutukset taksimarkkinoihin.

Vuonna 2021 taksisääntelyyn tehtiin muutoksia, joiden tavoitteena oli puuttua havaittuihin epäkohtiin. Vaikka muutosten vaikutuksia ei ole vielä mahdollista arvioida kattavasti tarkasteltavana olevassa jälkiarvioinnissa, niin jo lyhyellä tarkastelujaksolla on nähtävissä, että tavoitteiden saavuttaminen turvallisuuden, harmaan talouden torjunnan ja taksien saatavuuden osalta vaatii jatkotoimia.

Taksipalveluiden saatavuus

Jälkiarvioinnissa on tunnistettu taksipalveluiden saatavuuteen liittyvät haasteet. Asemapaikka- ja päivystysvelvollisuuden poistuminen liikennepalvelulain myötä on vähentänyt taksipalveluiden tarjontaa erityisesti haja-asutusalueilla ja alhaisen kysynnän ajankohtina, jolloin kannattavuus jää heikoksi. Kuten muistiossa todetaan, niin taksipalvelujen saatavuus erityisesti vähäisen kysynnän alueilla tai vähäisen kysynnän aikoina vaatii nykyistä laajempaa yhteiskunnallista keskustelua liikkumisen riittävästä palvelutasosta.

Taksipalvelujen saatavuuden seurantaan on jälkiarvioinnin mukaisesti kiinnitettävä jatkossa erityistä huomiota sekä ehdottomasti kartoitettava kaikki tarvittavat toimenpiteet. Nykyisessä markkinaehtoisessa taksiliikenteessä riittävä taksien alueellinen palvelutaso pystytään toteuttamaan ostopalveluna.

26.1.2023

Valvonta

Verohallinto syyskuun lopussa 2022 päättyneessä taksialan tehovalvonnassa löytyi useiden miljoonien eurojen arvosta pimeää myyntiä ja maksamattomia palkkoja. Harmaan talouden lisääntyminen toimialalla on suuri huolenaihe ja tältä osin on tärkeää parantaa viranomaisten mahdollisuuksia valvontaan tarvittavan datan saamiseksi. Taksiala ei ole liikevaihdoltaan euromääräisesti suuri ala, mutta alan näkyvyys ja sen myötä merkitys verovalvonnassa on huomattava.

Taksien kenttävalvonnalle on tulevaisuudessa tarvetta saatujen valvontatulosten perusteella, mutta myös siksi, että uusi lainsäädäntö on ollut voimassa vasta lyhyen aikaa. Valvontaa tulee edelleen kehittää tehostamalla viranomaisten tietojen vaihtoa esimerkiksi muodostamalla yhteinen avoin rajapinta. Samoin taksiliikenneluvan ja taksiajoneuvon välille on saatava yhteys viranomaisrekisterissä. Myös viranomaisten tiedonvaihtotarpeet on tunnistettava aikaisempaa paremmin esimerkiksi niin, että Verohallinto voi raportoida Traficomille valvonnassaan havaitsemansa luvattomat taksiajot.

Taksipalveluiden turvallisuus

Jatkoselvitystarpeista puuttuu tärkeä teema, sillä taksipalveluiden turvallisuus vaatii nykyisessä tilanteessa erityistä huomiota ja tämä kokonaisuus edellyttäisi ehdottomasti jatkoselvitystä. Kuten jälkiarviossa on todettu, on tyytymättömyys turvallisuuden tunteeseen ja laatuun kasvanut liikennepalvelulain myötä ja myös alan toimijat ovat laajasti tuoneen esille kasvavissa määrin huolestuttavia tapauksia.

Turvallisuuden parantaminen liikennepalvelulain näkökulmasta ja siihen liittyvän keinovalikoiman kartoittaminen tulee ottaa kriittiseen kokonaistarkasteluun. Alan edellytysten tarkentaminen, kuten taksiliikenneluvan haltijan ja taksinkuljettajan rikostausta, tulee ottaa tarkempaan selvitykseen. Lisäksi esimerkiksi taksinkuljettajan pakollinen koulutus lisäisi taksien turvallisuutta ja alan toimijoiden osaamistasoa.

Suomen Taksiliitto ry